

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium**Revisionsrapport: Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård**

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer gjort en uppföljning avseende tidigare granskning avseende avtalstrohet och registervård.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten. Svar önskas senast den 16 september 2022.

Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

För Ånge kommuns revisorer

DocuSigned by:

D2D7FA99A5014B5...
Roger Sundin
Ordförande

DocuSigned by:

DF A99A8BFEC4F2...
Alf Hallén
Vice ordförande

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

Rapport

Ånge kommun

KPMG AB

2022-04-14

Antal sidor 10

Änge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Sammanfattning av tidigare granskning	5
4	Resultat av granskning	6
4.1	Styrdokument och rutiner för upphandling och avtal	6
4.2	Rutiner för avtalsregistret och bevakning av avtalstid	7
4.3	Rutiner för leverantörsregistret	8
4.4	Uppföljning av avtalsefterlevnad	9
5	Slutsats och rekommendationer	10

Ånge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

1 Sammanfattning

Vi har av Ånge kommuns revisorer fått i uppdrag att göra en uppföljning avseende tidigare genomförd granskning avseende avtalstrohet och registervård.

Granskningen syftar till att bedöma om åtgärder har vidtagits samt bedöma om kontrollerna är effektiva.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att vissa åtgärder har vidtagits i enlighet med rekommendationerna från den tidigare granskningen men att det finns utrymme för ytterligare förbättring.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen

- att säkerställa översyn och uppdatering av styrdokument och rutiner utifrån förändrad lagstiftning, se avsnitt 4.1
- att samtliga avtal registreras i avtalsregistret samt i registret tydliggöra om avtalen är upphandlade, se avsnitt 4.2
- att se över arbetsfördelningen och formellt begränsa möjligheten att en person kan vara delaktig i stora delar av hela kedjan från att registrera leverantör, faktura, attest till utbetalning för att minska risker för oegentligheter, se avsnitt 4.3
- att tillse att det finns rutiner som uppmärksammar och försvårar att inköp sker från ej upphandlade leverantörer, allra helst genom att inköp endast får ske mot attesterad beställning förslagsvis genom inköpssystem, se avsnitt 4.3
- att säkerställa att uppföljning av avtalsefterlevnad genomförs enligt gällande rutiner, se avsnitt 4.4

Ånge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

2 Bakgrund

Vi har av Ånge kommuns revisorer fått i uppdrag att göra en uppföljning avseende tidigare genomförd granskning avseende avtalstrohet och registervård.

Under år 2014 genomfördes en granskning om avtalstrohet inom kommunen. Syftet var att bedöma i vilken utsträckning som kommunen använder sig av ramavtalsbundna leverantörer. I granskningen ingick även att bedöma registervården för avtalsregister och för leverantörsregistret kopplat till leverantörsreskontran. Granskningen visade på ett antal brister.

Revisorerna bedömer att det finns en risk att åtgärder inte har vidtagits i tillräcklig omfattning.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om åtgärder har vidtagits samt bedöma om kontrollerna är effektiva.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Vilka riktlinjer finns för att säkerställa att inköp sker utifrån gällande ramavtal? Är dessa ändamålsenliga?
- Finns rutiner för att säkerställa att ny upphandling genomförs och att nya avtal tecknas i god tid innan tidigare avtal löper ut?
- Finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa att avtalsregistret är aktuellt och att de som har behov av åtkomst också har det?
- Finns rutiner för att säkerställa att leverantörsregistret innehåller tillräckliga och aktuella uppgifter inklusive kontroll mot kommunens eget avtalsregister samt mot Skatteverkets och bolagsverkets uppgifter?
- Finns det en ändamålsenlig arbetsfördelning för att säkerställa att den som har behörighet att lägga upp nya leverantörer eller ändra uppgifter på befintliga leverantörer (förebyggande kontroll mot oegentligheter)?
- Finns det rutiner för att regelbundet följa upp avtalsefterlevnaden?

Granskningen omfattar kommunövergripande rutiner.

Änge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Lagen om offentlig upphandling
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt intervjuer/avstämningar mer berörda tjänstepersoner. Vi har gjort vissa stickprov.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomichef, ekonom och upphandlare.

Ånge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

3 Sammanfattning av tidigare granskning

Granskningen bygger på vår tidigare granskning av avtalstrohet och registervård. Vår sammanfattade kommentar till den tidigare genomförda granskningen var att om alla avtal inte finns elektroniskt sammanställda så blir också avtalsefterlevnaden svår att kontrollera.

Det konstaterades att alla leverantörer förtecknade i leverantörsregistret inte tydligt är identifierade samt att det inte var obligatoriskt att ange organisationsnummer. Således bedömde vi att kommunen bör tillse att samtliga betalningsmottagare registreras med korrekt organisationsnummer. Vidare ansåg vi att det bör säkerställas att det inte finns fler registrerade identiteter per association än nödvändigt för att efterleva respektives leverantörs behov av att få betalning till rätt konto.

Vidare bedömde vi att registervården av leverantörsregistret behövde förbättras då bolag med negativ information (leverantörer vars verksamhet motiverar moms- och/eller arbetsgivarregistrering men som saknar detta) inte har passiviserats för registrering och/eller betalning. Vi noterade även leverantörer utan F-skattsedel vilket kan innebära att kommunen måste betala sociala avgifter samt innehålla preliminär skatt vid inköp.

Slutligen bedömde vi att den interna kontrollen behöver stärkas.

Enligt kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten den 26 maj 2015¹ ska ramavtal, avropsavtal och entreprenader finnas i databasen sedan augusti år 2015 och nya avtal ska läggas in när de tecknas.

Det noterades att de leverantörer som kommunen inte handlat från under två år hade inaktiverats samt att samtliga leverantörers uppgifter ska vara kontrollerade.

Vidare framgick av svaret att en undersökning pågick avseende möjligheten att löpande kontrollera leverantörer mot Skatteverkets uppgifter.

Slutligen noterades en ambition att kontrollera avtalstroheten under hösten år 2015 med hjälp av tillgängliga uppgifter i syfte att se om de var tillräckliga för att genomföra en bra analys.

Det bör noteras att våra tidigare rekommendationer avseende kontroll mot Skatteverket idag har ersatts med system som bl.a. kontrollerar att företag har F-skattsedel, är momsregistrerade samt också flaggar för kända "bluffföretag". I Ånge kommun används bl.a. ett system som heter Inyett, vilket vi hänvisar till i vår rapport.

---

¹ KS 2015-05-26 § 91

Ånge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

4 Resultat av granskning

4.1 Styrdokument och rutiner för upphandling och avtal

Kommunfullmäktige antog den 22 februari 2021² en ny policy för inköp och upphandling. Policyn gäller kommunstyrelsen, nämnder, förvaltningar samt helägda bolag och avser samtliga inköp och all upphandling, inklusive direktupphandling. Upphandling omfattas av köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor, tjänster eller entreprenader. Inköp och upphandling ska användas som ett verktyg för att uppfylla kommunens mål och beslut samt för att erhålla varor och tjänster med rätt kvalitet till lägsta möjliga kostnad.

Det övergripande ansvaret för upphandling inom kommunkoncernen tillfaller kommunstyrelsen. Utöver policyn och riktlinjer ska kommunen vid upphandling förhålla sig till EU-direktiv, aktuell lagstiftning samt interna beslut.

Till policyn har kommunstyrelsen fastställt riktlinjer för inköp och upphandling för Ånge kommunkoncern³. Av riktlinjerna framgår att syftet med offentlig upphandling är att reglera och skydda nyttjandet av offentliga medel, tillse att tillgängliga konkurrensmöjligheter utnyttjas samt se till att upphandling genomförs affärsmässigt.

När ett inköp blir aktuellt ska behovet av varan eller tjänsten enligt riktlinjerna övervägas. I fall där tidigare avtal finns ska de utvärderas innan en behovsanalys genomförs. Utifrån behovet ska kraven anpassas i syfte att underlätta för leverantören att besvara anbudsfrågan samt för att inte driva på kostnaderna. Vidare ska upphandling alltid samordnas inom kommunens verksamheter samt med externa aktörer i de fall det anses lämpligt.

Vad gäller direktupphandling framgår av riktlinjerna att det kan tillämpas när det inte finns något befintligt ramavtal för den aktuella varan eller tjänsten. Enligt lagstiftning får direktupphandling genomföras på varor, tjänster och byggentreprenader för ett värde som uppgår till EU:s tröskelvärde för upphandling. Om värdet understiger tröskelvärdet gäller interna regler uppdelade på tre kostnadsnivåer.

Vid intervju framgick att policyn och riktlinjerna finns tillgängliga för samtliga av kommunens och de helägda bolagens anställda på kommunens intranät.

Vidare genomfördes enligt uppgift en grundutbildning i upphandling för samtliga chefer under år 2021. Det planeras för att arbetsledare och övriga anställda som har ett behov ska erbjudas grundutbildningen samt att chefer ska genomgå fördjupande utbildning.

4.1.1 Bedömning

Vi noterar att det finns ändamålsenliga styrdokument och rutiner för upphandling, både avseende nya upphandlingar och i fall där befintliga avtal kan användas. Lagstiftningen har från 1 februari 2022 ändrats varför vi ser ett behov av uppdatering, såsom vi uppfattat är det så planerat.

---

² KF 2021-02-22 § 7

³ KS 2021-04-13 § 73

Ange kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

Vi ser positivt på att utbildning har genomförts samt att det fortsättningsvis planeras erbjudas.

4.2 Rutiner för avtalsregistret och bevakning av avtalstid

Vid intervju framgick att det huvudsakligen är upphandlade avtal som registreras i systemet, dock är målsättningen att samtliga avtal ska registreras.

Vid upphandling kontrolleras anbudsgivarna att de har bl.a. F-skatt och momsregistrering samt mot bolagsregister via system såsom Inyett, Tendsign (upphandlingssystemet) och Bisnode riskguardian suit med flera. Vilket system som används beror på upphandlingsform.

Det framgår däremot inte i avtalsregistret vilka avtal som är upphandlade och inte.

Enligt uppgift har samtliga anställda tillgång till avtalsregistret. Däremot kan ändringar i avtal endast genomföras av upphandlare, totalt två personer.

Kontroll av att uppgifter för leverantörer och avtal är aktuella sker enligt uppgift i samband med att en avtalstid löper ut, vilket signaleras av systemet till upphandlarna. Upphandlarna aviserar i sin tur till ansvarig förvaltning att det är dags att påbörja en ny upphandling. När signalerna ska skickas bestäms manuellt. När avtalen inte längre är aktuella är de endast tillgängliga för administratörerna.

4.2.1 Bedömning

Vi anser att samtliga avtal behöver registreras i avtalsregistret. Det bör även framgå vilka avtal som avser upphandlade varor och tjänster för att säkerställa att inga andra avtal används för inköp.

Vi konstaterar att enligt uppgift kontrolleras alla leverantörer i samband med upphandling.

Änge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

4.3 Rutiner för leverantörsregistret

Leverantörsregistret

En ny leverantör registreras i leverantörsregistret utifrån avtal eller inkommande faktura. För varje leverantör registreras bl.a. namn, organisationsnummer, momsregistreringsnummer samt utbetalningsuppgifter. Leverantören kontrolleras per automatik via Inyett. Uppgifterna kontrolleras och atteras av en annan tjänsteperson än den som har registrerat. Nio anställda vid ekonomiavdelningen har behörighet att både registrera och attestera nya leverantörer. Systemet tillåter däremot inte att samma person både registrerar och atterar.

Enligt uppgift spärras en leverantör som inte använts under två år manuellt i leverantörsregistret. Leverantören kan åter tillgängliggöras efter kontroll i Inyett, på samma sätt som en ny leverantör. I de fall det har skett förändringar i leverantörens uppgifter, t ex ändrat bankgiro, krävs ny attest.

Det finns ingen koppling mellan leverantörsregistret och avtalsregistret i ekonomisystemet, där leverantörerna finns upplagda. Däremot finns en koppling mellan dessa i Inyett där betalningsfiler kan granskas för att se vilka som är avtalsleverantörer (sådana markeras med "A"). Vi har inte uppfattat att markeringen får någon praktisk betydelse, t ex att den som gjort inköpet får information om att ramavtal finns med annan leverantör eller att varan/tjänsten måste upphandlas.

Fakturor

Alla vid ekonomiavdelningen, inklusive de nio ovan, har behörighet att registrera en faktura. Vi noterar att tre av ovanstående nio personer också har attesträtt.

För att en faktura ska gå till utbetalning behöver den sakgranskas samt atteras vilket genomförs av olika personer.

Utbetalning

Vid intervju framgick att samtliga vid ekonomiavdelningen har behörighet att göra utbetalningar. Även i samband med utbetalning sker en kontroll mot Inyett. Om systemet har identifierat någon avvikelse skickas ett mejl till ekonomienhetens gemensamma brevlåda och utbetalningen som systemet varnat för kan stoppas. Enligt uppgift kontrolleras alltid brevlådan av den som skickar betalningsfilen. För att förstärka kontrollen att mejlet alltid beaktas föreslogs i samband med vår granskning att spara mejlet tillsammans med övrig dokumentation runt utbetalningen.

Orsaken till att flera medarbetare har en så omfattande behörighet är för att säkerställa att utbetalningar kan ske, även vid sjukdom och semester.

Ange kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

4.3.1 Bedömning

För att kunna registrera en leverantörsfaktura och betala denna behöver leverantören vara upplagd i leverantörsregistret. För att säkerställa god intern kontroll och minska risken för oegentligheter bör inte samma person vara delaktig i hela kedjan.

Vi anser därför att det inte är lämpligt att nio personer kan göra en stor del av kedjan samt att tre av dessa dessutom har attesträtt. Vi anser därför att arbetsfördelningen och att formellt begränsa behörigheterna bör ses över.

För att uppmärksamma inköp från leverantörer utan upphandling anser vi att den som har gjort inköpet bör informeras om detta, och att det följs upp för att säkerställa att ramavtal efterlevs samt att varor och tjänster upphandlas. Det kan ske genom rutin kopplad till betalningsfilen (om alla med A-markering också är upphandlade) eller genom att leverantörer som inte är upphandlade spärras i leverantörsregistret.

Vi ser positivt på möjligheten att inkludera mejlet som varnar för fel i utbetalningsfilen då det kan säkerställa att uppföljning av avvikelserna genomförs.

4.4 Uppföljning av avtalsefterlevnad

Med avtalsefterlevnad i detta sammanhang avser vi kontroller för att säkerställa att inköp inte sker utanför ramavtal.

Vid intervju framgick att uppföljning av avtalsefterlevnad ska genomföras av verksamheterna. Däremot genomförs detta enligt uppgift inte rutinmässigt. År 2016 genomförde ekonomienheten en uppföljning av inköp från år 2015 och resultatet redovisades för verksamheterna.

4.4.1 Bedömning

Vi anser att uppföljning av avtalsefterlevnad ska genomföras med viss regelbundenhet för att säkerställa att ingångna upphandlade avtal efterlevs.

Änge kommun

Uppföljande granskning av avtalstrohet och registervård

2022-04-14

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att vissa åtgärder har vidtagit i enlighet med rekommendationerna från den tidigare granskningen men att det finns utrymme för ytterligare förbättring.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen

- att säkerställa översyn och uppdatering av styrdokument och rutiner utifrån förändrad lagstiftning, se avsnitt 4,1
- att samtliga avtal registreras i avtalsregistret samt i registret tydliggöra om avtalen är upphandlade, se avsnitt 4.2
- att se över arbetsfördelningen och formellt begränsa möjligheten att en person kan vara delaktig i stora delar av hela kedjan från att registrera leverantör, faktura, attest till utbetalning för att minska risker för oegentligheter, se avsnitt 4.3
- att tillse att det finns rutiner som uppmärksammar och försvårar att inköp sker från ej upphandlade leverantörer, allra helst genom att inköp endast får ske mot attesterad beställning förslagsvis genom inköpssystem, se avsnitt 4.3
- att säkerställa att uppföljning av avtalsefterlevnad genomförs enligt gällande rutiner, se avsnitt 4.4

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:
Lena Medin
 9CB391F9DD1D41B...
 Lena Medin
 Certifierad kommunal revisor

DocuSigned by:
Kristin Larsson
 AC68F42812FC43C...
 Kristin Larsson
 Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.